

Mihulka Stanislav, „Pražský sabat inteligentních designérů a pastičky na myši“,

Strana: 07 Rubrika: Věda

Představte si obyčejnou pastičku na myši. Kus dřeva, pružina, pár drátů, návnada - a myš, která jde okolo, to má spočítané. Věřili byste, že jsou lidé, kteří tvrdí, že všichni živí tvorové jsou vlastně takové pastičky na myši? Právě tihle lidé se sešli minulý víkend v Praze. Jde o příznivce Inteligentního Designéra (neboli teorie inteligentního plánu), nábožensky orientované odpůrce evolučního myšlení.

Vlna neokonzervatismu v USA vynesla na světlo kromě jiných podivností i tyto novodobé upgradované kreacionisty, kteří o sobě najednou tvrdí, že žádnými kreacionisty vlastně nejsou.

Kreacionisté věří v kreaci, čili ve stvoření světa striktně a bez debat podle Bible. Bible pro ně představuje realistický popis událostí, evoluce podle nich pochopitelně neexistuje. Designéři nejsou tak doslovní a spokojí se s tvrzením, že evoluce sice probíhá, ale není schopná vytvořit nic nového, že pouze upravuje už hotové věci. Pro tvoření novinek musí být něco speciálního, něco tajemného.

Evoluce prý není slepá

Co s tím mají společného pastičky na myši? Pro designéry je pastička na myši navýsost přesvědčivým a přitom jednoduchým příkladem takzvané neredukovatelné komplexní struktury. Co to je? Designéři o neredukovatelných strukturách neustále mluví, ale přitom - jako u jiných termínů nábožensky orientovaných odpůrců evoluce - není úplně jasné, co to vlastně má být.

V neustávajících debatách se rýsuje, že to má být jakoby cokoli, co se skládá z více částí, jež jsou nezbytné pro to, co daná věc dělá. Pastička na myši, praví příznivce Inteligentního Designéra, funguje jenom v případě, že je na svém místě dřevěné prkénko, pružina, smrtící drát a návnada. Taková pastička je však pro ně příliš složitá, než aby mohla vzniknout sama od sebe.

Stejně tak, pokud jde o přírodu, neredukovatelné komplexní jsou takové věci, které podle designérů nemůžete zjednodušit vynecháním některé z částí, aniž by přestaly fungovat tak, jak normálně fungují. Z toho vyvozují závěr, že žádná taková věc nemohla vzniknout spontánní slepou evolucí od jednoduššího ke složitějšímu, a že tudíž všechny takové věci nutně musel stvořit nějaký Inteligentní Designér.

Designér je Bůh

Zastánci této představy opět výslovně neříkají, kdo nebo co Inteligentní Designér je, ale mezi řádky je jednoznačně cítit Bůh radikálních amerických protestantů.

Co by mělo být takovou neredukovatelné komplexní strukturou v přírodě?

Sami designéři stále opakují jen několik málo příkladů - enzymatický mechanismus srážení krve, oko, enzym ATP syntáza a bakteriální bičík. Všechny tyto příklady již byly vícekrát spolehlivě vyvráceny a odmítnuty jako nesmysly. A přesto je zastánci ID neustále uvádějí jako hlavní doklady svých teologických úvah.

Pokračování na straně C8

Příznivci Inteligentního Designéra věří, že proces evoluce nic nového nevytvoří, pouze upravuje

Pokračování ze str. C7

Stručně a jednoduše, existuje poměrně jasná představa, jak se postupně vytvořil mechanismus srážení krve obratlovců, jak proběhla evoluce oka, ví se, jak vznikly bakteriální bičíky, a je dost jasné, že ATP syntáza, hodně velký a složitý enzym, postupně vznikla z jednodušších enzymů zvaných helikázy.

Na všech těchto věcech, stejně jako na celé živé přírodě, je to totiž vidět. Historie je nesmazatelně vyrytá na každém živém tvorů. Ač si to lidé často nemyslí, příroda je pravý opak dokonalosti. Organismy vypadají jako sflikované na koleně, což ukazuje buď na evoluční historii, nebo na designéra z ústavu pro choromyslné.

Známe i nedokonalé oči

Pokud jde o neredukovanou komplexitu, vtip je v tom, že biologové znají nejen ty složité a jakoby „dokonalé“ orgány či molekuly, které jsou známy široké veřejnosti, ale i mnohem méně dokonalé oči nebo enzymy, které ve skutečnosti ukazují cestu, jak vše postupně vznikalo. Známe spoustu různých očí, některé lepší, některé horší, některé mizerné. Ale i mizerné oko, které rozliší jenom světlo a tmou, je mnohem lepší než žádné oko. Nedokonalá krev s reakcemi, které mohou částečně zastavit krvácení, je nesrovnatelně lepší než krev úplně nesrážlivá. Když fanoušci Inteligentního Designéra prohlašují, že si neumějí představit, jak vzniklo srážení krve, oko, ATP syntáza nebo bičík, je to výzva pro psychiatra, ne pro biologa. A protože se tyhle představy šíří, mohly by i obdržet vlastní diagnózu s příslušným číslem. Té by se pak populárně mohlo kupříkladu podle asi nejznámějšího propagátora Inteligentního Designéra říkat Beheho demence (podle autora knihy Darwinova černá skříňka Michaela Beheho, pozn. red.) čili tvrdošíjná neschopnost představit si něco, co je představitelné docela dobře.

Evoluce pastičky na myši

Nakonec ani zmíněná pastička na myši vlastně není neredukovatelně komplexní. Především prakticky jistě nevznikla tak, že by přišel nějaký moudrý designér, posadil se, hluboce zapřemýšlel, vymyslel prkénko, pružinu, drát a návnadu a ty spojil v záblesku stvoření. Ten dotyčný technik, který pastičku na myši v její nejznámější podobě poprvé zkonstruoval, velmi pravděpodobně použil dostupné díly původně vyrobené za úplně jiným účelem a ty na základě předchozích zkušeností smontoval dohromady. Kupodivu úplně stejně pracuje evoluce.

A jenom s minimální námahou lze na webu nalézt detailní popisy různých možností, jak by vypadala evoluce pastiček na myši, pokud by pastičky podléhaly biologické evoluci. Jinak řečeno, jak lze domněle neredukovatelnou pastičku na myši redukovat odebráním jednotlivých dílů na jednodušší části při zachování její funkce. Případný zájemce bude (na rozdíl od kreacionistických webů) potěšen nadhledem, vtipem i detailními animacemi. Jen malá ukázka z jednoho takového postupu - první krok, ve kterém by pastička sestávala pouze z jednoho dílu, a to z kusu dřeva, vypadá tak, že se ten kus dřeva nalíčí tak, že se postaví na roh přímo nad myší dírou. Zde čeká na nešťastnou myš, která se krčí uvnitř nory. Taková past na myši by fungovala asi opravdu jenom málokdy, ale i to je lepší než nikdy. Právě takovou pastičku, která by v něčem předčila ty ostatní, by si evoluce vybrala do dalších pomyslných generací.

Náboženské podhoubí designérům svědčí

Inteligentním designérům svědčí bizarní náboženské podhoubí USA. Jsou docela agresivní, zkušeně manipulují s veřejným míněním a praktikují nikoliv vědecký styl dialogu, ale politickou či náboženskou agitaci, čímž většinu vědců zvyklých na racionální argumentaci odzbrojují. Každou chvíli vyvolávají pro nás úsměvné soudní procesy, které řeší například to, zda je koncept Inteligentního Designéra věda, či nikoliv. Mimochodem není, protože nepracuje s vědeckou metodologií, ale schválně, počkejme si, uvidíme, co na to řekne soud.

Američtí vědci a pedagogové zažívají poměrně nepříjemnou šikanu a evoluce je u nich vděčným palivem rozhorlených debat. V našich ateistických zeměpisných šířkách jsou designéři naštěstí jen pouhou exotickou raritou, proto se na ně můžeme dívat s chápajícím nadhledem.